

Oglas, pripisana lhd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Norce... predbrojbu, oglase itd. daje se naputnicom ili polozajemom post. redionice u Betu na administraciju Reta u Puli.

Kod narube valja točno označiti, prezine i najblju poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeđu ne primi, tako to javi odgovarivaču u otvorenom pismu, za koji se ne pišta potpisna, ako se izvana napiše "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

Šefrednik urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Leginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju: ne podpisani ne tiskaju, ne skeniraju ne primaju. Predplata na poštarnom stupu 10 K. u obče, 5 K za seljake, } nagonište ili K 8-, odnosno K 2-80 n. pol godine.

Ivan carevine više potpisna. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji ro. h., ostali zo h. koli u Puli tell Ivan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u "Tiskari Leginja" i dr. Via Giulia br. 1, kamo tako se naslovjuju sa vlastitim predstavnicima.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu mala stvari, a nestoga svo počkvari". Naroda poslovica.

Sastanak pouzdanika Politickoga Društva u Baderni.

Dne 26. o. m. u 8 sata poslije podne držati će se u Baderni u prostorijama Gospodarskoga Društva, sastanak pouzdanika P. D. iz sudbenog kotara Poreč (mjesne občine Poreč i Vrsar) te se na osobiti način preporuča svim pozvanicima, da nefajeno prisustvuju tomu sastanku.

Medju saveznicima.

Tridesetgodinski trojni savez između Austro-Ugarske, Italije i Njemačke, radio je kod nas u Primorju u novije vreme takovani u vježbi savez t. j. savez između Talijana i Njemačkih. Taj savez je navrhne u obrambene naravi a naperen je jedino proti Slavenima Primorja t. j. proti nam Hrvatima i Slovincima. Između tih novovježkih saveznika isčerpa je — bar na oko — nekadana mržnja, nastalo je starij antipatijs, te danas neće više biti ili čitati u talijanskim ili njemačkim listovima: mostro di patata! malodetto lugherot porco d'un tesco! itd. ili: ferfluchter talianischer Karakter! schmutziger Katzemacher! dummer Polentaresser! itd. itd. Danas neima između tih nevoljnog saveznika, granača između Italije i Austro-Ugarske, danas su oni ne samo nerazličiti drugovi i saveznici nego i debeli kumovi i desni prijatelji. Ali da se razumijemo.

Ovo kumovo i prijateljivo vrijedilo samo do pol zdjele, t. j. ono ih veže i spaja jedino u Primorju, dotim imadu u drugim "talijanskim" pokrajinama monarhije slobodne ruke, te mogu tamo, ako treba, jedan proti drugom i na noževe.

U "talijanskoj" pokrajini Dalmaciji prepustili su na primjer Njemačke saveznike Talijane savsim na milost i nemilost tamotnjim hrvatskim "divljačima", koji su u 50 godina stvorili iz čisto talijanske pokrajine hrvatsku zemlju. Tamo bi saveznici Njemački — da mogu zakrenuti vratom i zadnjem zadarском Talijanatu, kad bi mogli na njegovo mjesto posjetiti kojeg svog agenta ili eksponenta. Nu tamo, hrvati narodnoj svjeti, ne crvate ruže ni jedinima ni drugim.

Počev inače biva u Ticolu t. j. na granicama između sjevernog i južnog Tirola, pardon „Piccolo“, što ne kažemo: Trenina l.). Tamo postaju primorski (pardon „Piccolo“ della regione Giulia) prijatelji i saveznici najsteki i najbezjednici protivnici. Tamo se bore i kolju za svaki pedalj semlige, za svaku seljakovo i radničko dijete, koje bi hijeli jedan drugom osliši ili odnarediti. Tamo razvijaju političko tkolska državu „Legi Nacionalne“ i „Schulverein“ usklikavaju djelatnosti. Tamo dolazi često između jedne i druge narodnosti do zet- tekih sukoba, da i do krvavih okraka.

Njemačko talijan ka narodnostne borbe u Školi. Oni ne vide što se dogodi u našim ljetišnim i kupališnim mjestima, kao što su Volosko-Opatija-Lovran, Portorož, Brioni, Grado itd. itd. Sva su ova mesta već tako zaražena njemačkim duhom, da se tamo već i domaću tudjcem smatra.

U Tirolu dakis boj na noževe između sebe, a u Primorju boj na noževe jednih i drugih proti trećemu, t. j. proti Slavenima! Njemačko talijansko prijateljstvo i saveznstvo u Primorju izbilo je na javu osobito tečajem ove godine. Povodom zadnjih gradskih, odnosno zemaljskih izborova u Trstu, stupili su Talijani i Njemići

za prvi put složno u borbu proti jednakoim murskim Slovincima. Njemačko političko društvo pozvalo je u novinam i u javnim pozivima svoje prijatelje, da počinju otvarati svoje oči i talijanski uvidijeniji ili oprezniji rodoljubi i da su stali i oni uvidjati pogibelj, koja im približi od silne njemačke bujice. Nu oni ili su osamljeni, ili nepozvani i nesposobni, a da bi mogli bitno uplivati na dosadašnji pravac talijanske politike u Primorju. Odlučujući li talijanski krogovi ne vide ili neće da vide njemačku pogibelj za sebe i za nas te smatraju još uvijek nas, urođenike, starošiđe i susjede, većom pogibelji, nego li, su im Njemići — dosaljanici! Stakovim strancima je teško razgovarati a jedno do dogovoriti se. S njima vlasta strast i mizanja; kod njih ne odlučuje zdrav razum i bladna volja, oni se drže zloglasnog načela: Mi gospodari, ili neka vrag nosi sve skupal! Tako rade ludjaci, nipošto razborili ljudi.

Drugi vidjivi i jašni izraz njemačko-talijanskog saveznstva u Primorju proti Slavenima, podali su nedavno Talijani susjedne Gorice, povodom neke proslave njemačkih seljaničara u samoj Gorici. Tamo su se javno bratili i za nevolju braća na pekos Slovincima, a bez dvojbe na jednaku stelu Slovincima i Talijanima. Jednom su se poslušivali Talijani — bar oni iz Istre — proti nama u političkoj borbi sa zastupljenostiču vlasti, kao što su to sami priznali. Tu su vlastu sedinjavali, kao što ju tvore i danas, većinom Njemići. Danas se služe proti nama ne samo s vlastom i pomoću vlasti, nego također i u Njemačima, kojoj inače ne vole i ne traže.

Medjutim Njemići su vrlo lukav i praktični ljudi. Oni ne iskazuju ljubavl, simpatiju ili uslužu Talijanima Primorja radi toga, što bi ih voljeli iz ikrene ljubavi i pravog prijateljstva. Nipošto. Oni čine sve što čine na korist toboži i na uslugu Talijanima, promišljeno i proračunano, sebi na korist, jedino u svoje sebitne svrhe. Danas se Njemići okorištaju nadlepjenoču Talijana ne samo proti nama, ne našu propast i pogubu, nego također i na pogubu i propast istih Talijana. Ne telimo biti slugski prorci, ali gorko iškustvo uči nas, da čemo proti loši i mi i Talijani, bude li se i nadalje puštalo Njemačima slobodno prodiranje u naše južne pokrajine. I to nego, posebno i dojedino prodiranje opata se danomice u svim granama i na svim poljima našeg javnog života. To opata možemo, za to znaju kod nas i u djeca naše, ali toga neće da opata odlučujući čimbenici talijanske stranke Primorja. Oni ne vide, kako se kod nas danomice širi nemština putem carskih uređa, osobito pomoću državnih i privatnih Seljanaca, koje unesete njemački službeni jezik na skupini naš jug. Oni ne opataju nazivno ponosnoću naših i talijanskih djece u Trstu, u Gorici, u Puli, u Opatiji, Lovranu itd. putem njemačkih srednjih pukih i

škola. Oni ne vide što se dogodi u našim ljetišnim i kupališnim mjestima, kao što su Volosko-Opatija-Lovran, Portorož, Brioni, Grado itd. itd. Sva su ova mesta već tako zaražena njemačkim duhom, da se tamo već i domaću tudjincem smatra.

Da je tako u našim mjestima, znademo odavno iz iskustva a da nije bolje ni u talijanskim, dozvajemo iz njihovih listova, koji se zadnje doba tute ne samo na državost Niemaca pridostića u Gradu, Portorož itd. već i na domaćo občinstvo, koje je već njemačkim duhom zaraženo.

Ovo nam je dokazom, da počinju otvarati svoje oči i talijanski uvidijeniji ili oprezniji rodoljubi i da su stali i oni uvidjati pogibelj, koja im približi od silne njemačke bujice. Nu oni ili su osamljeni, ili nepozvani i nesposobni, a da bi mogli bitno uplivati na dosadašnji pravac talijanske politike u Primorju. Odlučujući li talijanski krogovi ne vide ili neće da vide njemačku pogibelj za sebe i za nas te smatraju još uvijek nas, urođenike, starošiđe i susjede, većom pogibelji, nego li, su im Njemići — dosaljanici! Stakovim strancima je teško razgovarati a jedno do dogovoriti se. S njima vlasta strast i mizanja; kod njih ne odlučuje zdrav razum i bladna volja, oni se drže zloglasnog načela: Mi gospodari, ili neka vrag nosi sve skupal! Tako rade ludjaci, nipošto razborili ljudi.

Domaće razmirice — otrov u narodnom radu.

Ljuti su i pravi otrov u narodnom radu — domaća razmirice. Svaki osbiljno vodjeni rad mora nastojati, da te mješane razmirice čim više otklanja, uobičjuje, jer nam de facto mnogo skode u našoj narodnoj stvari. Osobljo nam skode te razmirice u onim občinama, koje su po broju pučanstva naše, ali još ipak stanju podijeljima protivnikom, koji uči nad našim mizernim borbam, te piri čim više moguće u vlastu domaćih mješovitih borba, među rođenicom braćom. U tim se našim občinama hodi mnogo discipline, mnogo samozataje, mnogo i teških strava, koča se jaku, discipliniranu narodnu vojsku, ali i jaku, discipliniranu narodnu intelektu, u kojoj će naš narod viditi samo jednu cijelinu, jednu misiju, jednu dušu, u kojoj će viditi inkariranu slogu.

Osobljo u mjestima, u kojima imadu središte talijanske uprave naših občina, u mjestima, u kojima se najviše stacište i danomice laci naš narod, u tim gojendinama, u kojima je uvedenočena talijanska moć, mora se česte nastajati naš narod — osim naravki u očom slučaju, da u tom gnezdu (tako n. p. u gradu Motovunu, u Bojama i dr.) nema naših ljudi, dodim u Puli, u Lovranu, u Kanfanaru, u Lošinju, Malom i Velom, u Cresu, u Krku itd., u vlastitoj kući, u kojoj ipak još pokuju talijanasi — nego, svaka sna te vremena.

Nas pravi narodni neprijatelj je Talijan. Sve dakle mora da bude upravljeno obzirom na toga neprijatelja, a sve što nije s njime u savezu, mora da bude podređeno prvom našem cilju — oslobođenju Istre od talijanske prevlasti. Osobne razmirice, ma koliko duboke i stare bile, moraju izčetnuti pred običim neprijateljem. Nemojmo se tješiti, da to nevolje imade u protivnom taboru. Istina je, imadu i Talijani potljajna među sobom, nego tako i njima, oni su "beati possidentes", oni imadu moć, novac, imadu dobre "antole" u Beču, a još bolje u Rimu, pred kojim se i naši vlasti gadi trešu.

Ne smije ni jedan naš čovjek promišljati, kad mu je uređili člogod na našnom polju sa kojom njemu nepočudnom osobom, u kojem njemu nepočudnom mjestu: kako mogu to ja učiniti? Vlastiti je neka isčerpa u vlasti, jer nam mnogo kvar u stvemu. Neka svaki radje promišlji: Što će na to reći naši protivnici, kako će se njih dojmiti naši rad? I tada će my tajni jedan glas iz dna duše reći: Talijani će se diviti vašoj slogi, bili će im teško na seću, kad van vide u vlastioj falangi i kad vide da je vlastim razmircim kraj. Čim je veća vlasta nadražnja kavga, tim neka bude jada vata utražnja sloga — tim će biti veći jad naših protivnika, koji će, i ako preko vojske, morati priznati, da su se Hrvati opamtili.

Pred narodnim planjenjem neka padaju sve razmirice; neka postane igračkom svaka žrtva, ma koliko inato teška bila, stojala ta žrtva truda i troška, koraka ili riječi, osobnog poniranja i samozajne. Tko ima uti da čuje, neka tuju A. B.

Pogled po Primorju Puljsko-Rodinski haj.

Nekto svjetla ed občinskih labora g. 1907. u Puli. Učitelj Baucher (svada u Puli) morao je iz Balca, jerbo se je bio uhravio istamo u koštar sa onim kapelanom Verom te u obče na upravom občinskom, koja je u rukama klerikalaca. Ali im oni nisu nuda neda mira. U zadnje je vrieme našao nekoga Tognoli, koji je u Balcu prodavao nekakav tobodati antičlokerički prah onim pojedinkom te tako brac novac i pravio antikleričku kampanju. klerikalac je to bolio, pak su molili učitelja poljoprjeljstva iz Pule g. Gereticu, da bi došao u Balce držati predavanje te odvratiti one pojedinkove od kupovanja onog praha, koji nije ni za Mo. Gereticu je to pokuo učiniti na 28. R., ali mu predavanje prekinute i pomsetote prisata Bauchera.

Sad se klerikalci na to tuže u sedmicoj, "L' Unione" iz Trsta u broju 40 od d. o. m. dopisom iz Balca, gdje kažu, da su Balcani do nuda ludo potrošili u taj bezkoristički prah do K 14.800. Na to nadostavljaju:

E pensare che questa spesa non indifferente vien fatta sulla parola di uno sconosciuto a Valle. Così presto si sono dimenticate le elezioni di Pola, quando molti vallesi furono mandati a votare sotto falso nome, mentre il promotore era rimasto prudentemente a casa come a casa è rimasta domenica scorsa mandando a fischiare soltanto gli amici; così presto si sono dimenticati gli affari d'oro della Cassa rurale col bene amministrata dal Baucher; così presto — ma chi la finirebbe se volesse ricordare tutte le benemerenze del Baucher?

Dakle eto sada razjašnjuju iz talijanskog tabora glasovite občinske izbore u Puli od g. 1907, kad je kamora s onim talinom Galante po što po to bijela zažrati vlast na občini puljskoj pomoći lažnih birača iz Bala. Tom prihikom su naime oko 40 Baljana dovkli na izbor da glasaju mještano pravili izbornika. Prenda ju to bilo kasnije dokazano, iži izbri bili su unatoč utoku od vlade potvrđeni a krvici ostali nekažnjeni. Tako su se provadljali izbri u Puli, i i jos sada se provadjuju u onim občinama Istre, gdje Talijani hoće da zađe vlast nad većinom hrvatskog pučanstva n. pr. Vrsinjan, Opatjal itd.

Poziv na omladini. Uprrava hrv. Sokola u Puli pozivaju sve mladiće, koji bi želili stupiti u sokolsku fanfaru, da dodiju na vježbe svaki utorak i sredu od 8 i pol dalje. Posto će se sokolska fanfara povećati brojem glazbara, to će se rado primiti svakoga, koji je voljan stupiti u zbor fanfara hrv. Sokola u Puli. Preporučamo našoj omladini u Puli, da se brojno odaže redoljubnom pozivu hrv. Sokola.

Za. Družbu. Da podate uspomenu pok. Andrije Turka, sakuplje nekih gošti u gostionici Brdar za Družbu K 8-80. Obitelj Turak dariva K 100, da podatci uspomenu neprežaljenog glavara, dr. M. Liginja K 20 mjesto vjenca na odar pok. A. Turšić, te Josip Stihović, Blaž Bređević i Fran Opačić po K 5 u istu svrhu.

Mjesto vjenca na grob pok. Andrije Turka daruje za Družbu sv. C. i M. Odbor kred, i eskompt, društva u Puli K 20, Slavenko pjesko-zabavno in podporno društvo K 10.

Lošinjski kotar

Jezikova ravnepravnost kod. c. kr. oblasti u Malom Lošinju. U njednom sudbenom kotaru nendnarodjuje se toliko našega naroda, kolike upravo u sudbenom kotaru Mali Lošinj. U tom kotaru ubrajaju Talijani u avio pristale 80—90 posto naših odpadnika. Nije tamo svako drugi ili svako treće prezime hrvatsko, već od atoline talijanskih privrženika ima 80 do 90 hrvatskih odpadnika. Ono što imade čisto talijanska imena, dorelio se je izvana na otroke i otociće. Ogromna većina tih odpadnika police iz druge polovice prošloga veka smo. Oni oduzde od svoje starine pomoći javnih oblasti carskih i autonomnih i putem škola zemaljskih i državnih. I oblastim i školam kao da bijake glavni i jedini cilj odnarođivanje hrvatskoga stanovništva. Takovom umjetnom odnarođivanju putem škole prigovor je negdje godina osamdesetih prošloga stoljeća i jedan odličan član austrijske vladajuće kuće, ali njegore plemeni i opravdane opaske nisu imale drugog uspjeha, ako ne valjda taj, da mu se je kazalo, da se on u to ne ima pačati.

Ovakovo umjetno i nesilno odnarođivanje putem škole i pomoći c. k. ureda vrati se zaibode i danas, premda je poslije 30 do 40 godina narodna svjetlost nadobrotno napredovala.

Proti odnarođivanju hrvatskog stanovništva u lošinjaku sudbenom kotaru postoji javnih skola ne čemu danas gubiti riječi — posto se je i tako o tomu dosta

govorilo i pisalo — ali proti čemu moramo najudlužnije prosvjedovati jest: umjetno odnarođivanje tamošnjeg stanovništva putem c. k. oblasti. To se odnarođivanje vrši time, što se omalovala ili zapostavlja naš hrvatski jezik i što se nogama gazi državne temeljne zakone od c. k. oblasti, od činovnika, koji su na te zakone prisegli.

U onom kotaru jesu n. pr. c. k. kotarsko poglavarstvo, c. k. kotarski sud, c. k. porezni ured, c. k. lukački ured, c. k. oružničke postaje, c. k. poštanski ured itd., koje imaju samo talijanske napise ili koje imaju talijansko-njemačke; ili koje ne imaju nikakvih napisa, samo da ne bude i hrvatskog napisa. Riedki su oni c. k. uredi, koji imaju troježne napise t. j. talijansko-njemačko-hrvatske.

Medju c. k. ured, koji imaju samo talijanske napise u samom Lošinju, jest kotarska politička oblast i c. k. porezni ured. Baš ove dvije javne oblasti morale bi najviše paziti na vršenje državnih temeljnih zakona i na jezikovnu ravnepravnost, jer imaju najviše posla i sa hrvatskim stanovništvom i jer bi morale stajati visoko nad stranačkom horbom.

Dosta se čudimo c. k. kotarskom poglavarstvu, što dopušta da se tako grubo zimolazzi zakon i što ne pokaže činom, da je on politički poglavar svega stanovništva kolara bez razlike narodnosti. Možebitni odgovor, da je on tako načao ili da on neće da popravlja stare pogreške, ne vredi, jer je prvegom dužan, svaki c. k. činovnik svaku nepravdu odstraniti i svaki prekršaj zakona kazniti. G. kapetane, izpratite malo članak XIX. državnih te mješnjih zakona!

Veli Lošinj. Opažamo već od nekoliko vremena, da nedjeljna pruga Zadar-Riška, parobroda „Tihani“, ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva, ne tiče redovito Veli Lošinj. To nam se dogodilo i u nedjelju dne 12. tek mj., kadno je znatan broj putnika čekao parobrod, a ovaj kao da nai se ruge, došao do pred luku i onda okrenuo put Rabu. Da nije mogao pristati, nema opravdanog razloga, jer vjetar nije bio tako jak, da bi mu prijetila kakva pogibelj. Svi se čudis, da s onakvim vjetrom nije taknuo. Putnici puni negodovanja moralni se sa svojim putnjagama povratiti kući.

Upozorujemo spomenuto društvo, da bi opomenulo dotičnoga kapetana, da se takova stvar ne dogodi više, jer društvo time gubi svoje ime pred mještanima i strancima, koji to s očitim negodovanjem osudjuju.

Voloski kotar

Dobrotverka občine Volosko-Opatija. Dne 1. septembra 1918. umrla je ovde gospodica Adelina udova grofica Delmeštri u 79. godini života. Posto je pokojnica ostavila oporukom celi svoj imetak u svrhu uzdržavanja sirotinja u Voloskom, novine su razno o stvari pisale. Da se tako saznade tko je bila rečena dobrotiteljica i kako stoji sa njezinom oporu-

kom odnosno ostavnom, dobro će biti, da se javnost o tom poduči. Molim zato, da izvolite u vas list uvratiši slijedeći dopis.

Pokojnica bila je kći pok. Ivana Minacha. Udalj se je bila još posve mlada za grofa Delmeštri, koji je, rodom je Italijan, onda služio u Voloskom kao sudbeni i upravni činovnik. Nisu imali djece, a suprug joj je još negdje prije 1870. umro. Pokojnica bastinila je ljepli imetak od po-

kojnjeg si otca, koji je bio na daleko poznati i bogati, brodovlasnik, a nešto je bila bastinila od svojeg supruga. Tim svogim imetkom upravljala je vrlo obzorno i trolila je za sebe kako da je najveća sirotinja. Vječita njezina i poglavita brigabili su crkva i siromasi tako, da voloski crkva i voloski siromasi znali bi kojetu

pripovjediti, kakva je ona bila dobročini teljica. Mnogo puta su se ljudi na oju tužili da je skrta, jer da hoće da joj se radi za mato plaće, ali ona je uvjet mislila i gorovila, da ono što se njoj od računa odputi, daruje se siromahom, za koje ona svoj imetak stedi.

Prem je još u mladim godinah u svojoj obitelji gorovila hrvatski, nadšla je moda da bolje obitelji govore talijanski sa svojom djecom. Tako je i pokojnica s vremenom pristala uz talijanski jezik, a kad se je bila počela ovđe buditi narodna svest, znala je i ona živo se zauzeti, osobito prigodom občinskih izbora za one, koji su ovđe talijansku podržavali — ali ipak je rado i svagđe hrvatski gorovila a u zadnje vrieme videći da obiteljski zastupnici dobro upravljaju občinskim imetkom i da se u istinu brinu za obće dobro — približila im se i rado s njimi razgovarala, pača vrlo često, reko bi skoro svaki dan, prolazeći uz občinski ured, nije mogla a da unj ne zavidi, te se lili gorovili ili potužili ili gleda česa prosvjeduje — u kratko zavolila je iskreno domaću ljude — Hrvate.

Odkad je ostala udova bila je uvjek slaba zdravija, te je zato u mladim godinama polazila, osobito u ljetu u gornje krajeve, a pod strome dane nije više iz Voloskoga odiluzila nego kad i kada u zimi bilo u Gorici, bilo u Mali Lošinju, misleć da će joj tamo lagije biti, ali ipak su je rado vraćala u Volosko, svoje rodno mjesto, koje je vrlo volila.

Tako je i godine 1909. u zimi boravila u Malom Lošinju — i onđe prvi put si dala po sada takodjer već pokojnom našem Šimi Kviriću Kozulju napisati oporuku, kojom određuje sav svoj imetak siromahom, starcem i sirotom njezina občine Volosko-Opatije i to narobito za prave domaćine, odrediv, da se ima njezinim imetkom sagraditi i uzdržavati sirotinu.

Kasnije je dala napisati višu oporuku, ali u svakoj je ostavila celi svoj imetak u gornju svrhu, samo bi stogod promijenila gleda načina ili osobu, koje bi imale sirotinicom upravljati. Jedno par takvih oporuka dala je položiti kod c. k. kotarskog suda u Voloskom.

Talijanske novine pisale su, da je po pokojnici ovako odredile svojom ostavnom, jer da ju je jedan hrvatski odvjetnik lik pred njenom smrću na to nagovorio i na nju u tom smislu pritisak učinio. Kako gori istaknuto, nije na nju nitko uplivao, jer je ona u odluku sami zanimala i stvorila i prije nego se bila Hrvatom priblizila.

Godine 1910. dala si je sagraditi tik uz groblje u Voloskom svoju posebnu grobnicu sa kapelom i oltarom, na kojem je htjela da se svaki dan čita sv. misu — u toj svrhu položila je bila takodjer kod bliskupskog ordinarijatu u Trstu svetu od K 40.000 — težnjom, da bliskup postoji u Volosko ili drugdje prisluhi jednog svećenika, koji će svaki dan čitati sv. misu u toj njezinoj kapeli.

Maloiza tog, što je sagradila grobnicu, nedaleko iste sagradila si je i veliku lipu kudu u svrhu sirotinja i veselja se jo misli, da će starići onđe zaklonjeni u onoj kapeli sv. misu slušati i u nju Boga moći. Kad je kuća bila gotova, ponudila ju je občini u svrhu, da se pobrine, da u njoj ustanovi sirotinac za autoktono pripadnike Volosko-Opatije, te občina celi svoj imetak ostaviti za uzdržavanje tog dobrovoranog zavoda. Občina je ponudila pokojnici grofici prihvatala i obvezala se u novoj kući otvoriti sirotinac ako i u koliko bude pokojnica ostavila dovoljnog imetka za uzdržavanje istoga i kuća je bila zatim uknjižena na ime občine.

Pokojnica grofica nije sama drugo želila i bila je posve sretna, kad je doznala, da je nedavno občina bila kuću iznajmila u svrhu kućanske škole, uz uvjet, da najamnina ne bude potrošena nego u svrhu

kuće, to jest za nabavu pokućstva, koje će bili za sirotinu potrebni. Nego žalbože, dok se još rečena škola nije bila ni otvorena, grofica Delmeštri se je preseila sa ovoga sveta.

Prem je pokojnica bila, kako spomenuto, već prije raznim oporukama odredila svoj imetak za uzdržavanje sirotinja, ipak je zaželila jedno mjesec dana prije smrti, da učini još jednu oporučku, kojom je odlučila imenovati svojom bastinicom občinu Volosko-Opatiju i ostaviti joj celi svoj imetak, ali samo u svrhu, da isti služi kano glavnica, s koje kamatum se ima uzdržavati sirotinu, kako je to bilo predviđeno i u ugovoru, kojim je bila izrčila svoju novu kuću občini.

Tu oporučku, najposlednju, podpisala je pokojnica posve redovito i kako to zakon zahtjeva, nekoliko dana prije smrti i ta je oporučka sada bila predana sudu.

Prem je dakle oporučku, no jedna, nego više ih, posve u zakonu odgovarajućoj formi učinjena, nekoj rođaci pokojnice izjavili su, da oni oporučke ne priznaju, te zahtjevaju, da bude ta oporučka uništena. Da bi se to dogodilo, nije moguće ni ponisiti, pa će dakle volja pokojne grofice biti izpunjena i celi njezin imetak, odnosno njezina ostavina biti će za vjeko snčivana u od kamata glavnice uzdržavati posebni odbor, kuratorij, nastojići se od občinskog načelnika i prvog občinskog savjetnika, od jednoga občinskog zastupnika iz Voloskoga i jednoga iz Opatije, koje će imenovati občinsko zastupstvo, te od župnika Voloskoga i od upravitelja c. k. kot. suda u Voloskom. Sirotinu samo voditi će milosrdno sestre. Kako se čuo, ostavina pokojne grofice iznosi okolo 800.000 K, te jo nade, da će kamati ove glavnice dostajati za uzdržavanje sirotinja.

Ovom ostavinom, pokojna grofica postavila si je trajni spomenik, koji će trajati dok bude obstajalo Volosko i Opatiju, te će njezino ime spominjati i blagoslovljivali, može se reći, dok bude sveta i vjeka.

100 godišnjun starac. U selu Mludenici, por. občine Šardoni u Kašteljini živi Mludenić Mati Zubčić u kući br. 44 rođen 21. oktobra 1818. Starac je zdrav i jer je ona u odluku sami zanimala i stvorila i prije nego se bila Hrvatom priblizila.

Riedka svećanost. U nedjelju dne 12. 1. m. obavljena je u skromnom selu Hruščev, občine Podgrad vrlo riedka i ganđljiva svećanost. Tamošnji svećenikom župniku dekanu, vlastitom kanoniku i predsjedniku najvažnijih gospodarskih društava, monsignoru Antunu Rogaću, predano je svećanom načinom visoko carsko odlikovanje. Poslije sv. mis pređao mu je u prijetnosti trčansko koparskog biskupa presv. g. dr. A. Karlića, mnogobrojnog svećenstva, sve lamočnje inteligencije i inočnina župljana c. k. kotarski pozljavor poglaviti g. barun Schmid-Zabjekov krit Fran Josipova reda za neizvorne njegovo zastupstvo, što si jih je stekao u službi crkve i naroda tečajem skoro punih 60 godina.

O samoj svećanosti ne imamo za ovaj broj još potanjih viesli, pa se ogranicujemo samo na ovo sa dodatkom, da bila dlečnom starini odpolani ovi brzjavni pozdravi i čestitke:

Pazint Odbor političkog društva za Hrvate i Slovence Istre čestita na javnoj prijenosi jur davno znanog zastupnog rada. Tretat: Monsignor Rogać Podgrad-Hruščev: Povodom današnje svećanosti čestitaju najdražniji utor svećeniku i rođoljubu prijatelji i stotvelji Istrani: Mandić Matko, Mandić dr. Fran, Mandić dr. Josip, dr. Benčić i dr. Čković.

Više kuća u Puli malih i većih prodaju se odmah uz povoljne cijene. — Uputi neka se dostave na uredničku listu.

Djelovi stroja

prodaju se pod staro željezo. Uputi neka se uprave na papirnicu Laginja 1 dr. Pula, ulica Giulia, 1.

- Jefino česko -
PERJE

za krevete ---

5 kg. naro članci K 9/60, bolje K 12/—
bleće pahuljice članci, 18/— 24/—
kao sleg bleće pahu-

ljice članci 30/— 36/—
Razrađuje se franko pouzećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BENEDIKT SACHSEL, Lebesa, br. 259
pečta PILJEW, Česka.

Steckenaferd-
Lilienmilch-Sapun

od Bergman & Co. Teterbon u Št. I. je jedan sapun koji daje kožu od strašnog praha i nadireće kopna, mekano i čistano, pač, što se ne dajeve dešavanje polutnjama mreže nepovoljno dozvati.

Komad za 50 para dobit će u svim kolonijama, drogerijama i parfumerijama.

Isto se propozita Bergmanova Lilienprema „Klasika“ kao izvrsno sredstvo za učvršćenje ruke na gospodje. Cijena u koloniji je 70 para kom. Dobiva se po svrdu.

Na
obročno isplaćivanje
Cijene bez utakmice!

Upravo prispjele za dojduću jesensku i zimsku sezonu:

Odijela za gospodu

najnovije vrste, engleske i bečke moda.

Ogrtači za gospodje

ukusni i vrlo elegantni.

Tkanine za gospodje

zadnja novost u bogatom izboru.

Rubenina za gospodje

od najjednostavnije do najfinije.

Pekrivala za postelju i stol,

Posteljina i stolne rublje -

u velikom izboru i u raznim cijenama.

Sagovi za salon stol i ped

Zavjese

iz sukna, berline, platna, čipaka i tula.

Stors, Bofains, Bris-Bise

kao što i sve dotične stvari.

Baruch Rausch

ulica S. Felicita br. 4.

Dobro! Jefino! Pravo!

Raspis natječaja.

Raspisuje se natječaj na mjesto općinskog liječnika za mjestnu općinu Punat s sjedištem u Puntu.

Godišnja plaća je K 8000, te će liječnik dobivati stan u naravi.

Za liječenje bolestnika bira takse, fiksirane u 88.10 i 81 organičnog pravilnika. Za liječenje bolestnika izvan okružja, od 2 km. od sjedišta pripada liječniku pristojan do 54 fl. po km. (tour-retour) u ime putovnog troška na nekolima putevima, a na kolnim 40 fl. po km.

Zahtijeva se: usposobljenje u sveukupnom liječništvu, austrijsko državljanstvo i poznavanje hrvatskog jezika.

Liječnik će držati liječnički ormari, ako mu to dozvoli politička oblast.

Cim općinski liječnik postigne definitivnost imade pravo na mirovinske doznake za sebe, udovicu i sirotčad poleg zakona od 12/VIII. 1907. br. 42. l. p. z.

Drugi uvjeti razvldni su u organičkom pravilniku u ovom uredi. Molbe u redu opremljene prima polpisano do 30 studenoga 1918.

Nastup je službe prama dogovoru, a najkasnije 1. veljače 1914.

Glavarstvo općine PUNAT, dan 29. rujna 1918.
Nadzornik: N. Orljic.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovđbeni red počin od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Elavot-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake arilde i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Beli - Krk - Punat - Baška - Rab - Lošinj - Veli - Lošinj - Mali (buka sv. Martin) Ne-

rozinje svake arilde tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirkvenica - Baška - Rab - Lošinj - Veli - Lošinj - Mali svaki ponedjeljak tamo;

utorak natrag.

Vrbnik - Šilo - Cirkvenica svaki dan tamo i na-

trag, utorak produženje do Rieke.

Plovđbeni redovi budući i franko.

Glavno odpravnilišto:

na Rici Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1284, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Splošna hranilnica u Trstu

osnovana po načelima štedioničkog regulativa od dne 2. septembra 1844., je počela poslovati sa 1. oktobrom 1913.

Uredovne prostorije se nalaze u ulici Torre Bianca br. 41. — Uredovni satovi od 9—12 i od 3—5 p. p.

Kamatna mjera za uložke 4 po sto.

„Splošna hranilnica“ u Trstu jedini je slovenski zavod u Primorju, koji imade pravo primati uloge, za koje se zahtjeva pupillarna sigurnost.

Zahvala.

Podpisana duboko dirnuta mnogobrojnim iskazima sučuti prigodom smrti i pogreba našeg nezaboravnog glavara

Andrije

zahvaljuju ovime najsrdičnije svim mjestnim narodnim društvima i korporacijama te znancima i priateljima, koji su budi kako nastojali ublažiti našu veliku bol i milom pokojniku izzad zadnju poštu.

Svima hvala i od Boga plaća!

Pula, 10. listopada 1918.

Obitelj Turak.

1000 i tisuću slike i raznih predmeta za matku i ženiku odjela su u cjeniku, kojega razrađuje badava Jugoslavenska razrađivaonica
B. Stermecki, Celje, br. 814.

Motor na plin 3 HP.
Prodaje se odmah.
Upitati u tiskari Laginja 1 dr. Pula, ulica Giulia, 1.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palaci, ugao Marovack i Preradovićeva ulica. Područnike u Trstu, vis del Lavatoio br. 1. II. kat. — Telefon br. 2594. — Glavna nastupstva: Ljubljana, Novi Sad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. Osiguranje glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. Osiguranje mirza,
3. Osiguranje životnih renta;

II. Prestig etete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretalina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (čila, sjemeni i t. d.);

III. Staklenici ploda protiv razlupanja.

Zadržuna imovina u svim odjeljima iznosi: K 3,018,832.66 Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,486,297.56 Isplaćene odštete K 5,624,162.96

Specijalni posrednici i akvizitorji namještaju se uz povoljne uvjete. Povjerenik za Pulu i okolicu: Ante Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Najbolji česki izvori

Jeffino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno a K; bolje 240 K; prva vrst poluvjetlo 280 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 310 K; 1 kg najfinije, kau smieg bijelo, očišćeno 640 K, 8 K; 1 kg pahuljice, sivo 6 K, 7 K; bijele fine 10 K; najfinije prane pahuljice za K.

Kod maruđbe od 5 kg franko.

Gofori krepeti

iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog rankinga. 1. pokrivač, 180 cm dug, 120 cm širok, za 2. jastuku, 180 cm dug, 60 cm širok, napunjeno s novim, sivim, dlini pokrivači po 10, 15, 17 i 16 K; jastuk po 3, 130 i 4 K; pahuljice 24 K; pojedini dlanovi po 14, 17, 19, 20, 21 K. Jastuk 90 cm dug, 70 cm širok 430, 530, 570 K. Podgorice od lepog prutana tkalice 180 cm dug, 116 cm širok 1280 i 1200 K. — Razrađuje se posećenim pokam od 10 K franka. Koda se zamjenjuje ili osimje natrag franko; ako se ne dopade vrata se novac. — Gjenič badava 1 franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Česka.

Oglas, i računa, mog cier...

Novce, id, dalje, nicom pre da adm...

Kod nač... tki im...

Cekove...

Telef...

Odgo...

Blago...

I sam...

dne 19...

Pazinu, kam...

te nač...

vatske...

bili po...

ugrojiti...

likoga...

Ugoc...

blatrog...

na nas...

toplins...

ovom...

gradom...

dami...

umri...

Dobrile...

ispunjaju...

vidjeli...

dom...

Sved...

deseti...

bilo s...

crkveni...

presvje...

prije...

pala p...

Kafac...

triju b...

predsta...

sjednik...

načijati...

dočim...

narabić...

Sorli...

činovnici...

L. na pr...

hrvatski...

sesoraki...

ske pu...

vidjeli...

je na...

Viktor...

Svečan...

tim kriz...

učiteljst...

zbor hrv...

iz Pazin...

komade...

noga b...

zvezan...

priusav...

Na kr...

polozaju...

zgrada...

časnik...

sv. misa...

učitelja...

nasije z...

starinsko...

pohodni...

i poslije...

vratin...

na okolo...

god si o...